

УДК 339.9

С.ЖУКОВ

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЙОГО СУБ'ЄКТІВ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

У статті здійснено аналіз сучасного розвитку світової економіки в умовах глобалізації, «нового регіоналізму» та міжнародної економічної інтеграції. Проаналізовано процес міжнародної економічної інтеграції України у світову глобальну систему. Визначено головні фактори, які впливають на конкурентоспроможність України. Встановлено головні рушійні сили та рівні розвитку міжнародного бізнесу. За умов розширення і загострення конкуренції в світі визначено роль окремих суб'єктів міжнародного бізнесу.

Ключові слова: економічна глобалізація, регіоналізація, міжнародна економічна інтеграція, конкурентоспроможність, міжнародний бізнес.

Загальна постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку міжнародного бізнесу найважливішими особливостями є підвищення конкурентоспроможності його суб'єктів і глобалізація світової економіки. Весь світ стає ринком для діяльності провідних суб'єктів міжнародного бізнесу, що супроводжується поглибленням міжнародного поділу праці, і, як наслідок, значним зростанням обсягів, динаміки і

значення зовнішньої торгівлі і міжнародних економічних відносин. Поглиблення економічної інтеграції на основі нового рівня розвитку продуктивних сил становить суть економічної глобалізації. Це вимагає поглибленого вивчення трансформаційних процесів, які відбуваються в міжнародному бізнесі з урахуванням сучасних реалій і тенденцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про підвищення зацікавленості вчених і практиків зазначеною проблематикою, зокрема українських: Амоши О.І. [1], Губерної Г.К. [5], Макогона Ю.В. [8], Панкова В.А. [10], Янковського М.А. [17]. Ці питання досліджували також як російські вчені: Бойко І.В. [2], Градобітова Л.Д. [3], Достанко П.А. [6], Ісаченко Т.М. [3], Капіцин В. [12], Поляков В.В. [9], Рибалкін В.Е. [15], Рожков К.Л. [15], Сейфулаєв М. [12], Щенін Р.К. [9], Щербанін Ю.А. [15], Шишков Ю. [14], так й іноземні: Гріффін Р. [4], Даніелс Дж. [18], Китинг М. [7], Міллер Д. [19], Радебаутт Л. [18], Фішер Г. [15].

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Досліджуючи публікації відомих учених, можна виділити певні моменти, які не одержали належної уваги, а отже потребують подальшого поглибленого вивчення. Це зокрема такі питання, як: трансформація міжнародного бізнесу, моніторинг і аналіз факторів, які впливають на конкурентоспроможність України, визначення рушійних сил та рівнів розвитку міжнародного бізнесу за умов розширення і загострення конкуренції в світі.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в подальшому аналізі процесу міжнародної економічної інтеграції України у світову глобальну систему, визначенні факторів, що впливають на її конкурентоспроможність,

і з'ясуванні головних рушійних сил, які впливають на трансформаційні процеси суб'єктів міжнародного бізнесу.

Формулювання мети статті та завдань. Мета статті - дослідити трансформаційні процеси, які відбуваються серед суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах активізації світової конкуренції та глобалізованої економіки. Для досягнення мети поставлені такі завдання:

- проаналізувати сучасний етап розвитку економічної глобалізації, регіоналізації та міжнародної інтеграції;
- визначити важливі чинники, що впливають на конкурентоспроможність України та рівень розвитку міжнародних економічних відносин;
- визначити роль окремих суб'єктів міжнародного бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Сучасний розвиток світової економіки проходить у високому темпі, пов'язаному з кардинальними змінами, для вимірювання яких використовуються кількісні та якісні характеристики, які проявляються в нових формах світогосподарських зв'язків, міжнародної торгівлі, руху капіталів, транснаціональної діяльності, інтеграційних процесів на світовому рівні. В. Панков у своїй монографії характеризує динамічні явища, які відбуваються в економіці, так: «Сучасні процеси, що протікають у світовій економіці, надзвичайно складні і характеризуються різноманіттям специфічних рис, які фундаментальним чином змінили умови ведення бізнесу» [10, с. 15].

Одним з основних моментів сучасного економічного розвитку світового господарства є система процесів міжнародної економічної інтеграції. Активізація цієї течії

дається другою половиною ХХ століття, а початок ХХІ століття став періодом так званого «нового регіоналізму» (регіоналізація – зближення господарств країн на регіональній основі, яке набирає форми економічної інтеграції (economic integration)). М. Кітінг визначив поняття «новий регіоналізм» як «розвиток регіональних інтеграційних процесів нового типу, що ґрунтується на інтеграційній взаємодії країн, що мають різний рівень соціально-економічного розвитку [7, с. 80-95]. Новий регіоналізм розвивається в рамках багатополлярної системи, включає неекономічні аспекти і допомагає подальшій трансформації глобальної системи.

Процес нового регіоналізму пов'язаний з [2, с. 170-177; 16, с. 256-300; 17, с. 7-10]:

- різким посиленням мікро- (міжпідприємницької) та макро- (міждержавної) конкурентної боротьби;
- формуванням нових сфер конкуренції та посиленням її на традиційних ринках;
- наявними революційними течіями в розвитку технологій, що спричинило глобальні зміни в системі управління та організаційних структурах на сучасних підприємствах і в цілих галузях.

Регіоналізація обумовлює необхідність кооперації як матеріально-фінансових, так і виробничих зусиль територіально сполучених між собою країн, дозволяючи при цьому зміцнити свої позиції в глобалізованій економіці – тобто використовувати потенціал великого економічного простору, виступати єдиною силою проти спільних конкурентів на світовому ринку тощо. В результаті має місце не звичайна, хаотична ув'язка національно-державних інтересів, але й їх піднесення до рівня регіональних інтересів [20; 15].

Однак, як свідчать багато вчених, регіональний рівень у цьому разі означає не просто географічні межі тієї чи іншої організації, а має на увазі регіональну спільність, що історично склалася, яка припускає подібність економіко-географічних і господарсько-культурних комплексів, а також демографічних структур, етнічної історії тощо. Ця спільність створює об'єктивні можливості для формування адекватних часу великих політико-економічних утворень, які, використовуючи різноманітні переваги «економіки на масштабі», вже в найближчому майбутньому виявляться більш ефективними та реальними суб'єктами міжнародних економічних відносин, ніж національні держави, здатними забезпечити формування нового поліцентричного і найбільш стабільного, ніж нині, світового порядку [16; 19; 2; 6].

Регіональні економічні комплекси потрібно розглядати в якості найважливіших компонентів глобалізованого розвитку, а не його сегментації. При цьому регіоналізація створює додаткові можливості, стимули, механізми для лібералізації торгівлі, руху капіталів, усіх факторів виробництва в міжнародній економіці, і тому вона є однією з відповідей на виклики глобалізації [18; 3; 12].

Сам термін «глобалізація» сьогодні дедалі більше сприймається в економічному контексті через те, що економічна сторона в сучасних умовах розвитку суспільства та етапу міжнародних відносин має найвищий ступінь пріоритету. Натомість інші аспекти глобалізації, такі, як військово-політичний, культурний, ідеологічний, соціальний тощо, мають забезпечувальний і допоміжний характер для економічної самоцілі, тобто ці аспекти є другорядними або побічними. Однак і кожен окремий елемент сприймається у вільному трактуванні

цього явища, а саме – в широкому діапазоні своїх власних суб'єктивних уявлень і сформованих суспільних стереотипів, оскільки конкретного визначення практично не існує.

Але сьогоднішня ситуація не може вважатися унікальною, оскільки аналогія мала місце не так давно – в період з кінця ХІХ – початку ХХ століть і супроводжувалася крахом у 1929-1930 роки Великої депресії. Так, відповідно до оцінок А. Медісона, відомого дослідника економічної історії, обсяг світового товарного експорту в 1913 році дорівнював 9% порівняно з величиною світового ВВП. Для найрозвиненіших і найбільш активних на світовому ринку країн Західної Європи, США, Канади, Австралії, Нової Зеландії і Японії, на думку іншого експерта у цій сфері – П. Байроша, цей показник, природно, був ще вищим і досягав 12%. Швидкими темпами зростав обсяг закордонних портфельних і прямих інвестицій. У період 1870-1913 рр. зростання іноземних портфельних інвестицій випереджало темпи зростання світової торгівлі та світового валового продукту. Так, до 1913 року обсяг експорту капіталу досяг 5% ВВП капіталоекспортних країн, а частка накопичених прямих інвестицій перевищила 9% світового виробництва. У 1900 р. загальний обсяг іноземних інвестицій у поточних цінах становив \$ 23 млрд., а в 1914 р. – \$ 43 млрд., тобто за 14 років майже подвоївся [14, с. 14].

Сьогодні процес глобалізації економіки – це процес усвідомлений і життєво необхідний, що підтверджується словами П. Панкова, який висловлює у своїй монографії думку багатьох учених-економістів, а саме: «У сучасних умовах конкуренції і глобалізації стійкий економічний успіх компанії забезпечується турботою про стратегічне майбутнє розвитку бізнесу. При цьому мова йде про

принципово нові пріоритети діяльності – не тільки про завоювання й утримання позицій на ринках збуту, стабільних темпів їх зростання, а й головним чином про цілеспрямовану концентрацію зусиль на довгострокових стратегічних завданнях, пошук фундаментальних засобів досягнення цілей більш високого рівня для прориву в нову світову економіку ХХІ століття» [10, с. 19].

Г. Губерна, характеризуючи особливості економічної глобалізації в сучасному контексті, виділяє три напрями ставлення до глобалізації, які відбивають суперечливість думок щодо неї: «Перший – її абсолютизація як єдиної перспективи розвитку, щодо участі в якій визначається рівень розвиненості тієї чи іншої країни. Другий – ототожнення глобалізації з закріпленням існуючого розриву в розвитку різних країн і його поглиблення. Третій – назвемо його виваженим – той, який об'єктивно оцінює глобалізацію, керуючись тенденціями науково-технічного прогресу, міжнародного поділу праці та їх наслідки. Серйозні наукові обговорення проблеми можливі в рамках третього підходу» [10, с. 22; 5, с. 169].

Говорячи про включення (інтеграцію) України у світові глобалізаційні процеси, які відбуваються на сучасному етапі розвитку світового ринку, необхідно відзначити, що інтеграція повинна бути достатньо вибірковою і гнучкою, зокрема такою, як каже В. Панков: «Внутрішня стратегія і політика України повинні бути глобально орієнтованими – конкурентоспроможними й ефективними, з точки зору протидії новим руйнівним впливам глобалізації, і прагматичними, з точки зору використання нових можливостей і переваг, які вона приносить» [10, с. 22]. А.О. Амоша робить акцент на тому, що Україна, перебуваючи в перехідному періоді, повинна використовувати концепцію промислового розвитку,

яка «потребує кардинальної переорієнтації його моделі на прогресивні сучасні фактори – інформаційно-технологічні, творчо-інтелектуальні, соціальні» [1, с. 3].

Інтеграційний процес, який почав розвиватися спочатку в невеликій кількості регіонів світу в останні роки охопив майже всі континенти, привівши до утворення численних регіональних і субрегіональних торгово-економічних груп. За даними Світової організації торгівлі (СОТ), у 2012 році налічується 156 країн-членів з реально діючими регіональними торгово-економічними угодами, переважна більшість з яких – значно більше 100 - були утворені після 1995 року. У 2012 році на частку країн-членів цієї організації припадає 96% обсягу світової торгівлі. Членство у СОТ стало на сьогодні практично обов'язковою умовою для будь-якої країни, яка прагне інтегруватися у світове господарство [11], а в сучасній міжнародній економіці спостерігається своєрідний «інтеграційний бум».

Що стосується держав, які були колишніми республіками СРСР, то можна сказати, що вони повільно, але впевнено, кожна у свій час, прийшли до такого відповідального кроку, і сьогодні вже значна їх частина, зокрема й Україна, вступила до СОТ (табл. 1) [8, с. 5].

Таблиця 1
Терміни вступу в СОТ держав,
*колишніх республік СРСР**

Назви держав, колишніх республік СРСР	Рік вступу в СОТ
Киргизія	1998
Естонія	1999
Латвія	1999
Грузія	2000
Литва	2001
Молдова	2001
Вірменія	2003
Україна	2008

* Удосконалено автором за джерелом [8].

Загалом економіка України з 2000 року і до вступу її до СОТ у 2008 році переживала найважливіший трансформаційний період становлення та економічного розвитку. На думку багатьох фахівців, у тому числі Ю. Макогона, В. Геєця, А. Єськова, О. Амоши та інших, подальший довгостроковий успішний розвиток Україна зможе забезпечити тільки шляхом активного і динамічного розвитку процесів інтеграції та глобалізації економіки, розширення міжнародних зв'язків. Ю. Макогон зазначає, що «національна конкурентоспроможність дедалі більше залежить від можливості компаній брати участь у багатосторонніх міжнародних зв'язках (тут слід звернути увагу на якісні трансформації поняття «регіон»: від регіону країни до держави і від регіону національної економіки до регіону міждержавного союзу)» [8, с. 14]. Отже перед Україною стоїть питання не тільки збереження «завойованих», хоча і слабких, конкурентних позицій, а й подальшого обов'язкового нарощування

ТРАНСКОРДОЇНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
ЯК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ГЕОПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

обертів, тим більше, що темпи цього руху вперед є надто повільними, про що свідчать дані, представлені в табл. 2.

Таблиця 2
Динаміка рейтингу глобальної
*конкурентоспроможності деяких країн світу**

Країна	Рейтинг				Зміна рейтингу в 2011 році в порівнянні з 1999 роком
	1999	2005	2010	2011	
США	2	1	4	5	-3
Австралія	12	10	16	20	-8
Швеція	19	3	2	3	+16
Данія	17	4	9	8	+9
Фінляндія	11	1	7	4	+7
Сінгапур	1	6	3	2	-1
Тайвань	4	5	13	13	-9
Україна	58	84	89	82	-24

* Розроблено автором за джерелами [8, с. 8; 13].

Крім глобального індексу конкурентоспроможності, у світовій практиці прийнято ще й оцінювати індекс конкурентоспроможності бізнесу за такими основними показниками, як:

- якість інститутів;
- ефективність ринку, товарів і послуг;
- технологічний рівень;
- розвиненість фінансового ринку;
- макроекономічна стабільність;
- конкурентоспроможність компаній;
- інфраструктура;

- здоров'я та початкова освіта;
- інноваційний потенціал;
- ефективність ринку праці;
- вища освіта і професійна підготовка;
- розмір ринку.

Основний вектор сучасної глобальної конкуренції лежить площині динамічно мінливих переваг її учасників, обумовлених у першу чергу науково-технічними досягненнями. Ці переваги полягають у рівні розвитку національних інноваційних систем, інтегруючих науку, інноваційний бізнес, фінанси та інші елементи інноваційного процесу [9, с. 207]. Розширення і загострення конкуренції в світі вимагає досягнення й утримання світового рівня конкурентоспроможності на новій основі – максимально прискореного, якісного, економічного створення споживчих цінностей. Однак, з іншого боку, прискорення досягнення світового рівня конкурентоспроможності пов'язане з глибокою якісною і структурною перебудовою організації менеджменту, інноваційних і виробничих процесів, освітньо-заохочувальних систем розвитку людських ресурсів [9, с. 237].

На сучасному етапі розвитку світового господарства, яке характеризується процесами інтеграції та глобалізації, міжнародний бізнес набуває все більшого розмаху, а проблема його розвитку в цьому контексті набула неабиякої актуальності та важливості. Це привело до того, що на даний час міжнародні економічні зв'язки охопили практично всі країни світу, кожна з яких у першу чергу залежить від міжнародного бізнесу, який характеризує реальну глобалізацію. Наслідки цього мають дві сторони: з одного боку, країна може користуватися всіма благами, не відчуваючи негативних наслідків відсутності в неї тих

чи інших ресурсів, можливостей тощо. Але, з іншого боку, природною платою за це є суттєва залежність країни від стану світових ринків у цілому: не можна користуватись лише благами інтеграції в світову економіку, доводиться одночасно поділяти і ризики цього процесу, прикладом, зокрема, є світова фінансова криза 2008 року.

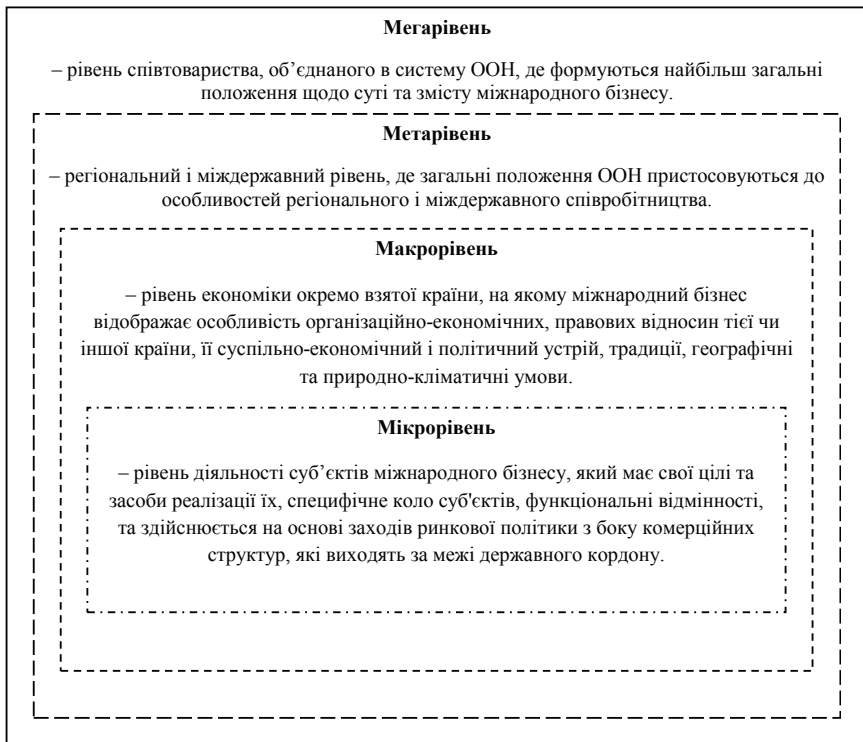
Зростання міжнародного бізнесу за останні роки було цілком очевидним і дуже вражаючим, до того ж, спостерігається подальша активізація міжнародних бізнесових структур. Існують дві основні причини цього явища: стратегічні потреби компаній, які дають імпульс процесу глобалізації, а також зміна середовища міжнародного бізнесу, що сприяє цьому процесу [4, с. 57].

Міжнародний бізнес інтенсивно розвивався останніми роками через нові стратегічні імперативи і кардинальні зміни в умовах ведення бізнесу. До числа стратегічних імперативів відносяться: необхідність більш широкого використання ключової компетенції компанії, придбання ресурсів, пошук нових ринків та облік політики конкурентів у галузі. Стратегічні імперативи розкривають причини прагнення компаній до інтернаціоналізації своєї діяльності. Проте основу бурхливого розвитку міжнародного бізнесу, поза всяким сумнівом, становлять зміни політичних і технологічних умов ведення бізнесу, що мало місце після Другої світової війни. Подальший розвиток Інтернету, а також інших інформаційних технологій, безумовно, приведе до чергової зміни умов конкурентної боротьби в масштабах всього світу, а також до появи нових методів ведення міжнародних ділових операцій [4, с. 67].

Головною рушійною силою розвитку міжнародного бізнесу є економічні інтереси суб'єктів міжнародних відносин, які можна об'єднати у такі три групи: економічні

інтереси окремих держав та їх підприємств, економічні інтереси міжнародних економічних організацій, економічні інтереси інтеграційних об'єднань. Економічні інтереси спонукають названих суб'єктів міжнародних економічних відносин до розвитку міжнародного бізнесу, оскільки він дає можливість розширювати продаж товарів, отримувати доступ до нових технологій, джерел сировини та робочої сили і, як наслідок, одержувати більш високі прибутки.

Розвиток міжнародного бізнесу здійснюється на мега-, мета-, макро- і мікрорівні (рис. 1).

* Розроблено автором.

Рис. 1. Рівні розвитку міжнародного бізнесу*

Підприємства можуть мати мононаціональну або інтернаціональну природу. На сьогоднішній день більшість українських суб'єктів міжнародного бізнесу відносяться до мононаціональних. Проте, завдячуючи процесам інтернаціоналізації, в Україні за останні роки все більше розповсюджуються інтернаціональні форми співробітництва. Вони виникають завдяки лібералізації руху факторів виробництва, капіталу у формі транснаціональних корпорацій (їхніх філій, відділень, дочірніх компаній), а також спільних підприємств.

З вище сказаного випливає, що усі форми суб'єктів міжнародного бізнесу об'єднують спільні цілі, які пов'язують їх в одне ціле. До таких цілей відносяться: максимізація прибутку; розширення виробництва як фактора збільшення прибутків, зменшення ризиків, засіб конкурентної боротьби; розширення ринків збуту за рахунок проникнення (розширення) на закордонні ринки; підвищення ефективності міжнародного бізнесу завдяки активізації міжнародної маркетингової політики; подолання інституційних, тарифних та нетарифних перешкод.

Окрема роль як суб'єктів міжнародного бізнесу належить кредитно-фінансовим установам, які є учасниками регуляційних процесів на ринку. До них відносяться: банківські установи, страхові агентства, різні форми фінансового обслуговування. Велике значення має інфраструктурне забезпечення функціонування міжнародного бізнесу, основними елементами якого є: об'єднання підприємств, інформаційні структури, аудиторські, юридичні фірми, організації сприяння бізнесу тощо.

Досвід розвинутих країн світу та Європи, а також практика ринкової економіки України свідчать про те, що

вдосконалення міжнародних підприємницьких відносин в економіці прямо залежить від умов функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу та механізму ринкової взаємодії всіх елементів економічного простору, на якому вони діють.

Отже забезпечити успішне подолання негативних наслідків інтеграції України до ЄС може підвищення конкурентоспроможності українських товарів і послуг, підвищення рівня переробки української продукції, а також високі технології і випуск національної продукції [8, с. 11-13].

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Проведене дослідження трансформації міжнародного бізнесу, що відбувається за умов посилення конкурентних процесів у світовій економічній системі, та її глобалізації дозволяє зробити такі висновки.

По-перше, проаналізований сучасний етап розвитку економічної глобалізації, «нової регіоналізації» та міжнародної інтеграції характеризується пріоритетністю саме економічної складової міжнародних відносин, багатополярністю світової господарської системи, достатнім ступенем вибіркової та гнучкості включення України в світову економічну систему.

По-друге, визначені важливі фактори, які впливають на конкурентоспроможність України та рівень розвитку міжнародних економічних відносин дало змогу стверджувати, що конкурентоспроможність України дедалі більше залежить від можливостей суб'єктів підприємництва брати активну участь у міжнародних економічних зв'язках. Це безпосередньо впливає на те, що Україна повинна не тільки зберегти свої конкурентні

позиції в світі, але й посилити в подальшому свої конкурентні переваги.

По-третє, спостерігається подальша активізація міжнародного бізнесу, що є характерною рисою реальної глобалізації, а головною рушійною силою його розвитку є економічні інтереси суб'єктів міжнародних відносин, у тому числі кредитно-фінансових установ та інфраструктурних інституцій.

Список використаних джерел

- 1) Амоша О.І. Промисловість України: оцінка стану з наукової позиції та пропозиції щодо підвищення ефективності/ О.І. Амоша// Економіка промисловості. – 2001. – №2 (12). – С. 3-8.
- 2) Бойко І.В. Инновационная экономика: мировой опыт и Россия/ И.В. Бойко // ЭКО. – 2002. – №11. – С. 170-178.
- 3) Градобитова Л.Д. Транснациональные корпорации в современных международных экономических отношениях: учеб. пособ./Л.Д. Градобитова, Т.М.Исаченко – М.: Изд-во «АНКИЛ», 2002. – 124 с.
- 4) Гриффин Р. Международный бизнес. 4-е изд. / Пер. с англ. под ред. А.Г. Медведева. / Гриффин Р., Пастей М. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 с: ил. – (Серия «Классика МВА»).
- 5) Губерная Г.К. Лобализация как объективный процесс и политико-экономическая игра/ Г.К. Губерная// Прометей: региональный сб.науч.тр. по экономике / Донец. економіко-гуманитарний ін-т; Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. – Донецк: Юго-Восток, 2001. – Вып. 4. – С. 169-173.
- 6) Достанко П. Корпоративизм, рыночная активность и культура управления, П. Достанко // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №4. – С. 87-92.
- 7) Китинг М. Новый регионализм в Западной Европе / М. Китинг // Логос. – 2003. – №6 (40). – С. 67-116.
- 8) Макогон Ю.В. Устойчивое развитие экономики Украины в аспекте сотрудничества с ВТО и ЕС/ Ю.В. Макогон //

- Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: сб. науч. Трудов.– Часть 1. – Донецк: ДонНУ, 2008. – С. 4-15.
- 9) Мировая экономика и международный бизнес: учеб. / кол. авторов; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф. В.В. Полякова и д-ра экон. наук, проф. Р.К. Щенина. – 5-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2008. – 688 с.
- 10) Панков В.А. Управление стоимостью наукоемкого машиностроительного предприятия: теория и практика/ В.А. Панков – К.: Наукова думка, 2003. – 424 с.
- 11) Світова організація торгівлі. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D096>.
- 12) Сейфулаева М. Экспортный потенциал российских регионов в условиях глобализации мировой экономики/ М. Сейфулаева, В. Капицын // Маркетинг. – 2001. – №1. – С. 3-13.
- 13) Україна в рейтингу Всесвітнього економічного форуму-2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.fru.org.ua/ukraine-u-dzerkali-rejtingu-vsesvitnogo-ekonomichnogo-forumu-2011>.
- 14) Шишков Ю. Внешнеэкономические связи в XX в. – от упадка к глобализации, Ю. Шишков // Мировая экономика и международные отношения, 2001, №8. – С. 14-18.
- 15) Щербанин Ю.А. Международные экономические отношения – ИНТЕГРАЦИЯ: уч. пособ. Ю.А. Щербанин, К.Л. Рожков, В.Е. Рыбалкин, Г. Фишер. – М.: Банки и биржи, Издательское объединение «ЮНИТИ», 1997. – 277 с.
- 16) Янковский Н.А. Повышение эффективности внешнеэкономической деятельности крупного производственного комплекса: Монография/ Н.А. Янковский. – Донецк: Донеччина. – 2000. – 430 с.
- 17) Янковський М.А. Покращення ефективності зовнішньоекономічної діяльності великого промислового підприємства за допомогою зниження ентропії її економічної системи/ М.А. Янковський// Вісник Донецького уні-

- верситету – Серія В. Економіка і право: науковий журнал. – 2004. – №1. – С. 7-10.
- 18) Daniels J.D., Radebaugh L.N. International Business. Environment and Operation. 8th ed. – Addison – Wesley, 1998. – 564 p.
- 19) Miller D.C. Total Marketing – Management’s Point of View // Regional Industrial Marketing Conf. American Marketing Association. – Columbus (Ohio). – 1985. – P. 71-85.
- 20) NAFTA: Law and Business Review of the Americas. Vol.1, № 1. Klumer Law International. N.Y. Winter, 1995.

С. Жуков. Трансформація міжнародного бізнесу в умовах конкурентоспособності його суб’єктів і глобалізації економіки.

В статті проведено аналіз сучасного розвитку світової економіки в умовах глобалізації, «нового регіоналізму» і міжнародної економічної інтеграції. Проаналізовано процес міжнародної економічної інтеграції України в світову глобальну систему. Визначено головні фактори, що впливають на конкурентоспособність України, головні рушійні сили і рівні розвитку міжнародного бізнесу. Визначено роль окремих суб’єктів міжнародного бізнесу в умовах розширення і загострення конкуренції в світі.

Ключеві слова: економічна глобалізація, регіоналізація, міжнародна економічна інтеграція, конкурентоспособність, міжнародний бізнес.

S. Zhukov. International business transformation in the competitiveness of its subjects and globalization of economy.

In this paper the analysis of the development of world economy globalization, the “new regionalism” and international

economic integration is given. The process of international economic integration of Ukraine into the world global system is considered. The main driving forces and the level of international business are established. The expansion and increased competition in the world the role of individual subjects of international business is given.

Keywords: *economic globalization, regionalization, international economic integration, competitiveness, international business.*